

Vergaderjaar 1991-1992

22 469

Wijziging van de Wet op het basisonderwijs, de Overgangswet WBO, de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs en de Overgangswet ISOVSO inzake beperking van de rentevergoeding voor schoolterreinen en houdende wijziging van de vergoedingen voor schoolterreinen en gebouwen in het basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs

Nr. 6

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 18 februari 1992

In deze nota naar aanleiding van het verslag wil ik graag reageren op de vragen en opmerkingen die in het verslag zijn opgenomen. Eerst deel ik echter nog mee dat het mij verheugt te kunnen constateren dat in het algemeen positief wordt gereageerd op dit wetsvoorstel, waaraan toch moeilijke keuzes ten grondslag liggen. Gezocht is – in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) – naar oplossingen voor de problematiek als gevolg van de meerjarige effecten van de nabetalings in het Londo-bekostigingssysteem. Met de in het wetsvoorstel opgenomen maatregelen wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de oplossing voor deze problematiek.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel, dat een verdere uitwerking is van de overeenkomst tussen de regering en de VNG d.d. 2 oktober 1991. Tot mijn genoegen stel ik vast dat deze leden het tot twee-derde deel beperken van de rentevergoeding voor de grondkosten kunnen billijken. Met betrekking tot de vraag van deze leden waarom niet is gekozen voor een verschil in lengte tussen de aflossingsperiode van het gebouw en die van het terrein merk ik op dat hier sprake moet zijn van een misverstand. Er is namelijk wel een verschil tussen de aflossingsperiode van het gebouw (60 jaar) en het terrein (40 jaar). Op de reden voor dit verschil ga ik in het vervolg van dit verslag nog in.

De leden van de CDA-fractie vragen voorts aandacht voor het feit dat de Raad voor de gemeentefinanciën (RGF) eraan hecht dat de grondslag van de rentevergoeding, alsmede het te voeren reconventiebeleid (bedoeld zal zijn renteconversiebeleid) eenduidig worden vastgelegd en dat daarbij wordt aangesloten bij de termijn die wordt gehanteerd door financiële instellingen als de Bank voor Nederlandse Gemeenten. Zoals ik op pagina 3 van de memorie van toelichting reeds heb opgemerkt is aan deze wens van de RGF, die overeenkomt met het gestelde in het advies van de VNG van 10 september 1991, OCSR/107863, voldaan: de tekst

van artikel 98, derde lid, van de Wet op het basisonderwijs (WBO) en artikel 95, derde lid, van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs (ISOVSO) zoals aangepast in dit wetsvoorstel biedt de gevraagde eenduidigheid.

Tot mijn genoegen heb ik geconstateerd dat de leden van de fractie van de PvdA grotendeels kunnen instemmen met de nu voorgestelde invulling van de «tweede tranche» van de grondkostenmaatregel en dat zij de beperking van de vergoeding voor de grond tot twee-derde deel van de rente een aanmerkelijke verbetering achten ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel tot het niet meer verstrekken van een vergoeding voor de grond.

Deze leden wijzen op het voorstel van de RGF om, nu voor de vergoeding van de rente en aflossing van het schoolgebouw wordt overgegaan van een 40-jarige naar een 60-jarige aflossing, ook voor de grond aan te sluiten bij de 60-jarige systematiek. Zoals in de memorie van toelichting reeds is uiteengezet, is evenwel bij de vergoeding voor het gebouw (opstal) gekozen voor een afschrijving op de waarde die het gebouw bezat bij het moment van de stichting. Omdat het gebouw veroudert, vermindert het in waarde. Om ervoor te zorgen dat de waardevermindering van het gebouw gelijke tred houdt met de economische levensduur en het gebouw dus aan het einde van de (veronderstelde) levensduur geen boekwaarde meer heeft, is deze afschrijvingsperiode, mede gelet op de omschrijving van het begrip voor blijvend gebruik bestemde voorziening in het Bouwbesluit WBO en het Bouwbesluit ISOVSO, gesteld op 60 jaar. Het verschil met de gekozen systematiek voor de grond moge nu duidelijker worden; immers bij grond is er geen sprake van waardevermindering en/of economische levensduur.

De leden van de PvdA-fractie verzoeken om nader te verduidelijken waarom de in de vorige alinea genoemde suggestie van de RGF, ondermeer vanwege uitvoeringstechnische gronden, niet de voorkeur verdient. Ter voorkoming van misverstanden wijs ik er op dat de desbetreffende opmerking in de memorie van toelichting, inhoudende dat het hanteren van één maximale vergoedingstermijn voor de grond, ongeacht of de daarop gebouwde huisvestingsvoorziening van permanente of tijdelijke aard is, uitsluitend betrekking heeft op de grond. Op deze wijze worden geautomatiseerde betalingssystemen zo eenvoudig mogelijk gehouden. Op de uitvoeringstechnische aspecten van het hanteren van verschillende afschrijvingstermijnen voor de grond enerzijds en het gebouw anderzijds is in de memorie van toelichting niet ingegaan. Ik kan hierover mededelen dat uitvoeringstechnisch het hanteren van één afschrijvingstermijn voor de grond en het gebouw niet voor- of nadeliger is. De vergoeding voor de grond en die voor het gebouw worden immers toch al afzonderlijk vastgesteld. Daar komt nog bij dat ik de totstandkoming bevorder van het ontwerp-besluit houdende wijziging van het Bekostigingsbesluit WBO/OWBO en het Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO in verband met opnemings van een financiële regeling voor buitengebruikgestelde gebouwen, waarin wordt bepaald dat de vergoeding voor de grondkosten steeds eindigt als het gebruik eindigt, terwijl de vergoeding voor het gebouw onder bepaalde voorwaarden doorloopt. Ook uit dien hoofde is er derhalve reeds verschil tussen de einddata van beide vergoedingen.

Ten slotte wijs ik er nog op dat aan de uitvoering van de suggestie van de RGF kosten zijn verbonden voor het Rijk, dat immers 20 jaar langer een rentevergoeding voor de grondkosten zou moeten betalen. Aangezien het pakket van maatregelen als geheel – mede gelet op de

bereikte overeenstemming met de VNG – acceptabel (ook in budgettair opzicht) moet worden geacht voor de gemeenten, zie ik geen aanleiding op dit punt een wijziging aan te brengen in het wetsvoorstel.

De leden van de PvdA-fractie vragen om duidelijker dan tot nu toe is gebeurd in de memorie van toelichting te reageren op de stelling van de RGF dat de verlenging van de aflossingstermijn op termijn het Rijk zelfs meer kost omdat langer rente dient te worden vergoed. Opgemerkt zij dat voornoemde stelling van de RGF op zichzelf juist is indien het totaal wordt herleid tot één investeringsbedrag. Als men kijkt naar de jaarlijkse lasten ontstaat echter een ander beeld. Op korte en middellange termijn treedt een aanvankelijk zeer forse verlaging op, als gevolg van de lagere aflossingsbedragen. Op lange termijn gaat de stijging van de rentelasten overheersen. Deze stijging weegt echter niet op tegen de verlaging op korte en middellange termijn.

In antwoord op de desbetreffende vraag van de leden van PvdA-fractie zij opgemerkt dat het voorstel om de rentemaatregel niet met terugwerkende kracht in te voeren een besparingsverlies betekent van ca. f 3 miljoen per maand. Het verlies kan worden beperkt door een spoedige totstandkoming en inwerkingtreding van de wet. Bij de eerste supplettoire wet 1992 zal de Tweede Kamer worden geïnformeerd over de vermoedelijke totale omvang van het besparingsverlies in 1992 en de dekking daarvan.

Naar aanleiding van de door de RGF geconstateerde spanning tussen het onderhavige wetsvoorstel en de voorgenomen territoriale decentralisatie van het huisvestingsbeleid vragen de leden van de PvdA-fractie of het juist is dat het kabinet met betrekking tot dit laatste reeds een principe-besluit heeft genomen en hoe het voor de decentralisatie geplande ingangsjaar 1994 zich verhoudt met mijn opmerking (Uitleg 1991, nr. 26, pag. 21) dat er tot 1995 geen wijzigingen zullen optreden. In relatie tot het principebesluit van het Kabinet vindt momenteel technisch onderzoek plaats naar de decentralisatie. Op basis van de huidige inzichten is er tussen het voorliggende wetsvoorstel en de decentralisatie geen interferentie. De decentralisatie heeft immers geen invloed op de wijze waarop de gemeente haar investeringen financiert. Vooralsnog ga ik ervan uit dat de wet inzake de decentralisatie tijdig tot stand kan komen. Dit betekent nog niet dat het takenpakket van de bekostigingsorganisatie binnen het ministerie in 1994 zal wijzigen, aangezien bij de invoering van een volledig nieuw stelsel zoals in casu altijd gedurende enige tijd een overgangsproblematiek speelt. In verband met het voorgaande is de eveneens door deze leden gestelde vraag voor wie de financiële consequenties zijn van een latere invoering van de decentralisatie dan 1994 nu niet aan de orde.

Voorts vragen de leden van de PvdA-fractie om een overzicht van centrale regelgeving die de afgelopen tijd de beleidsruimte voor de gemeente heeft beperkt. In dit verband merk ik op dat een beperking van de beleidsruimte niet is nagestreefd; de wetsvoorstellen met betrekking tot het formatiebudget (Eerste Kamer 1991/92, 22 157), de deregulering, autonomievergroting en vermindering van beleidslasten (Tweede Kamer, 1991/92, 22 353) en de sociale vernieuwing (voor advies naar de Onderwijsraad gezonden), alsmede de ontwikkelingen op het gebied van «Weer samen naar school» bevatten juist elementen die de beleidsruimte op lokaal niveau vergroten.

Tenslotte merken deze leden op dat volledige overeenstemming tussen het Rijk en de VNG nog niet vanzelfsprekend betekent dat het gewenst is

dat de voorziene wetswijzigingen tot stand worden gebracht. Ik onderschrijf vanzelfsprekend de eigen verantwoordelijkheid die de Kamer heeft om de wenselijkheid af te wegen, zonder overigens aan de grote waarde van het convenant met de VNG afbreuk te willen doen.

De leden van de SGP-fractie hebben kennis genomen van het wetsvoorstel en wensen daarover enkele opmerkingen te maken. Deze leden hebben uit de toelichting begrepen dat het Rijk wordt gecompenseerd voor de waardeinstijging van de grond door nog slechts twee-derde gedeelte van de rentevergoeding voor de grond te verstrekken. Zij vragen om een onderbouwing hiervan. In dit verband merk ik op dat de budgettaire aspecten van de in het wetsvoorstel opgenomen maatregelen moeten worden gezien binnen het raam van de overeenkomst met de VNG als geheel. Door partijen is geoordeeld dat het totaálpakket over en weer voldoende compensatie bood. In een dergelijke benadering is het niet goed uitvoerbaar om te onderbouwen dat afzonderlijke componenten tegen elkaar opwegen.

Voor wat betreft de vragen van de leden van de SGP-fractie met betrekking tot de consequenties voor het Rijk op lange termijn van de verlenging van de aflossingsperiode voor de stichtingskosten en met betrekking tot de samenhang tussen de onderhavige wijzigingen en de eventuele decentralisatie van het huisvestingsbeleid, verwijs ik naar de antwoorden die ik heb gegeven op overeenkomstige vragen van de leden van de fractie van de PvdA.

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
J. Wallage